

VARKENSHOUDERIJ: NEDERLAND DREIGT KOPPOSITIE KOSTPRIJS IN EU KWIJT TE RAKEN

Robert Hoste

De varkenshouderij in Nederland is een vitale sector. Zo blijkt uit onderzoek dat Nederland de laagste kostprijs heeft van Europa. In het huidige kabinetsbeleid wordt voor de varkenshouderij gestreefd naar een level playing field binnen Europa: gelijke maatregelen en daarmee een gelijke uitgangspositie uit oogpunt van concurrentie. Eerdere studies toonden aan dat dit beleid inderdaad geleid heeft tot minder grote kostenverschillen tussen Nederland en andere lidstaten van de EU. Toch staat de Nederlandse sector nog kostenstijgingen te wachten die hoger zijn dan in andere landen. In opdracht van het Productschap Vee, Vlees en Eieren (PVE) heeft het LEI een internationaal vergelijkende studie uitgevoerd naar de productiekosten in de varkenshouderij in het jaar 2004. Hierbij is tevens de door beleidsmaatregelen verwachte kostenstijging tot het jaar 2013 in beeld gebracht.

Typische bedrijven

Deze studie hanteert de zogenoemde 'typical farm'-aanpak: per land is een typisch bedrijf gedefinieerd dat qua structuur en omvang toekomst heeft en dat produceert voor de internationale markt. Vaak zijn dit bedrijven die qua productieniveau en zeker ook qua omvang opereren in de top. Er wordt gekeken naar bedrijven in Nederland, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Spanje, Polen, Verenigde Staten en Brazilië. De bedrijfsgroottes zijn zo veel mogelijk onderling vergelijkbaar, zodat de landenvergelijking zo weinig mogelijk verstoord wordt door verschillen in schaalgrootte. Voor Brazilië en de VS is gekozen voor een bedrijf met 1.000 zeugen en bijbehorende biggen en vleesvarkens. Voor de West-Europese landen en Polen is gekozen voor een gesloten bedrijf met respectievelijk 500 en 80 zeugen. In het algemeen is de gekozen bedrijfsomvang typisch voor de productiekosten en concurrentiekracht van de op de export gerichte bedrijven.

Kostprijs 2004

Van de onderzochte landen zijn Duitsland, Polen en Spanje de duurste producenten, Brazilië is de goedkoopste. Nederland heeft de laagste kostprijs van de West-Europese landen (tabel 1). De VS hebben een circa 7% lagere kostprijs dan Nederland, Brazilië is circa 37% goedkoper.

Tabel 1 Kostprijs in 2004 van varkensproductie per land, euro per kg geslacht gewicht

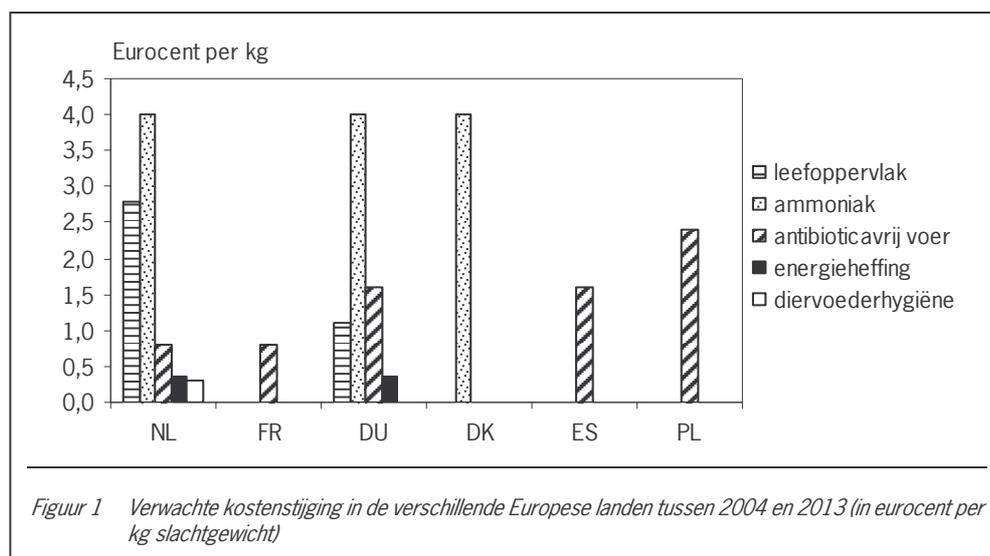
Land	Kostprijs
Brazilië	0,76
VS	1,12
Nederland	1,21
Frankrijk	1,27
Duitsland	1,38
Denemarken	1,24
Spanje	1,36
Polen	1,39

In Europa leggen relatief hoge productiekosten, wettelijke maatregelen en de dreiging van goedkope importen van buiten de EU een forse druk op de veerkracht van varkenshouders en industrie. Bij een vergelijking tussen Nederland, de VS en Brazilië komt naar voren dat de lagere kostprijs in de VS en Brazilië niet alleen wordt verklaard door gunstige productieomstandigheden, grootschaligheid en goedkope arbeid, maar ook door het

ontbreken van bepaalde regelgeving ten opzichte van de EU. Zo is er in de VS weinig milieuwetgeving op het terrein van mest of ammoniak. In 2004 wordt het kostprijsverschil tussen Nederland en de VS en Brazilië voor circa 11 eurocent per kg slachtgewicht verklaard door verschillen in beleid. Vooral de kosten voor mestafzet zijn in Nederland hoger (8 eurocent). Doordat er in de EU geen groeibevorderaars zijn toegestaan, is er in de EU-landen een kostprijsnadeel van circa 2 eurocent. De (vooral Nederlandse) energieheffing en het EU-verbod op het gebruik van diermeel in het voer leiden tot nog 1 eurocent kostprijsnadeel voor Nederlandse varkenshouders.

Kostprijs 2013

De toekomst van de varkenshouderij wordt beïnvloed door ontwikkelingen in de maatschappij, door het Nederlandse en het EU-beleid en door de WTO-onderhandelingen. Voor de toekomst is gekeken naar de verwachte kostenontwikkeling tot 2013 door beleidsmaatregelen binnen de EU. Verwacht wordt dat de al geldende beleidsmaatregelen in Nederland leiden tot een kostenstijging van 8 eurocent per kg (7%), voornamelijk door beperking van de ammoniakemissie en door de verplichte vergroting van het leefoppervlak per dier. Ook in Duitsland (+ 7 eurocent (5%)), Denemarken (+ 4 eurocent (3%)), Polen (+ ruim 2 eurocent (2%)) en Spanje (+ bijna 2 eurocent (1%)) zal de kostprijs door beleidsmaatregelen stijgen. In Frankrijk blijft de stijging van de kostprijs beperkt tot minder dan 1 eurocent per kg (1%) (figuur 1).

Figuur 1 Verwachte kostenstijging in de verschillende Europese landen tussen 2004 en 2013 (in eurocent per kg slachtgewicht)

Voor Nederland, Duitsland en Denemarken is het emissiebeleid voor ammoniak de belangrijkste factor. Mogelijk komt er in de andere landen ook een aanscherping van het ammoniakemissiebeleid. Het verbod op antibiotica in veevoer leidt in de meeste landen tot een kostenstijging. In Nederland zijn de kosten voor dierenwelzijn uitzonderlijk hoog.

Conclusie

In Nederland is de kostprijstoename fors hoger, met name door aanvullende nationale regelgeving op het gebied van dierenwelzijn. Binnen de EU zal Nederland daardoor zijn koppositie in de kostprijs prijsgeven en circa 2 eurocent achter Frankrijk en Denemarken komen te staan. Dit gaat ten koste van de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse varkenshouderij.

Meer informatie:

Rapport 2.06.01 *Productiekosten varkensvlees*